

ARMENIAN CHORAL MUSIC

Sung by The Armenian National Choral Society of Boston, Siranoush Der-Manuelian, director

Folkways Records FW 8704

ARKANGELSK REGION, ARMENIA / DESIGN BY RONALD CLYNE

M
1766
A7
A728
1966

MUSIC LP

FOLKWAYS FW 8704

Der Getzo Thoo zHais
Keler Tsoler
Oureni
Gali Yerk
Hayr Mer
Kh'ntrestsook Havadov
Miayn Soorb, Miayn Der
Hishestzook i Kisheri
Yar Djan Ari
Hinc Edz Oonem
Thoon Es Im S'rdi Sere
Naro Djan - - Doon Em Shineh
Zinch oo Zinch
Mer Takvorn er Khach
Dzirani Dzar
Caroon A
Loosnagn Anoosh
Soorb zAsdvadzadzn'n
Ov Zarmanali

© Copyright 1966, Folkways Records and Service Corporation, NYC

DESCRIPTIVE NOTES ARE INSIDE POCKET
ARMENIAN CHORAL MUSIC

FOLKWAYS FW 8704

ARMENIAN CHORAL MUSIC
 Sung by
 The Armenian National Choral Society of Boston
 Siranoush Der-Manuelian, director

Translation and program notes by Siranoush Der-Manuelian
 and Anahid Kechichian

SIDE A Band 1

DER GETZO THOO 'z HAIS

Magar Ekmalian
 (1857-1905)

(Ekmalian, who studied at the Petrograd Conservatory, introduced western harmony and notation to the Armenian Liturgy. "Der Getzo", though not a part of any church service, is a prayer frequently sung at secular gatherings.)

Der, getzo thoo 'zHais
 Yev arah 'znosah baidzar,
 Getzo thoo 'zHais,
 Getzo thoo 'zHais.

Zoghormootiun'd verin
 Hadjiah tsonel notsin,
 Zi novimb marthastzook
 Abril hahsdis, hahsdis,
 Zi novimb martastsook
 Abril hahsdis.

Lord, grant Thou life to the Armenians
 And make them joyous
 Grant them life.

Thy heavenly mercy
 Offer unto them,
 For only thus
 May they live on earth.

ՏԷՐ. ԿԵՅՈՒ ԴՈՒ ԶԼԱՅՍ

ՄԱԳԱՐ ԵԿՄԱԼԻԱՆ

Տէր, կեցո՛ղս զՀայս
 Եւ որս զնոսս սոսճաս,
 Կեցո՛ղս զՀայս:

Զպարտախնդ վերին
 Հաճեա՛ծ ձօնե՛լ նոցին,
 Զի նովիմք մարթաստօք
 Ապրիլ յահսիս:

Band 2

KELER TSOLER

Spiridon Melikian
 (1880-1933)

(This love song has been a favorite in the repertory of this choral society since 1936, the year Miss Der-Manuelian became its first permanent director.)

Keler, tsoler, im yare.
 Ahrevi dahgin
 Keler, tsoler, im yare.
 Sahri sovor, men-menahvor
 Sheg d'ghah,
 Shogh arecag, togh arecag,
 Yeg, d'ghah!

Keler, tsoler, im yare.
 Ahghbiuri ahgin,
 Keler, tsoler, im yare.
 Gahnatch arvov, djahnatch arvov
 Yeg, d'ghah.
 Bahghovn ahri, shaghovn ahri,
 Sheg d'ghah!

He walks, he gleams, my beloved.
In the sunlight
He walks, he gleams, my beloved.
Mountain-youth,
Alone and so fair,
Leave the sunlight,
Radiant sunlight,
Come, beloved.

He walks, he gleams, my beloved.
At the source of the spring
He walks, he gleams, my beloved.
By the verdant brook
By the familiar brook,
My fair beloved,
Through the garden,
Covered with dew,
Come, beloved.

ՔԷԼԷՐ ՑՈՒԷՐ
ՍՊԻՐԻՏՈՆ ՄԵԼԻԻՔԵԱՆ

Քէլէր, ցոյէր՝ իմ Լարը
Արևի տակին,
Քէլէր, ցոյէր՝ իմ Լարը,
Սարի սովոր, մեն մենաւոր
Շէկ տղայ
Շող արեգակ, թող արեգակ
Ե՛կ տղայ:

Քէլէր, ցոյէր՝ իմ Լարը
Աղբիւրի ափին
Քէլէր, ցոյէր՝ իմ Լարը
Կանաչ առուով, ճանաչ առուով
Ե՛կ տղայ,
Բազումն արի, շաղումն արի,
Շէկ տղայ:

Band 3

OORENI

Anoushavan Der Ghevontian
(1887-)

(The words of "Ooreni" were written by the late Avedik Isahakian, one of the best known recent poets of Armenia.)

Ahmen cisher mer bahrdehzoom,
Lahlgahn oorin, dzer oorin,
V'shdahdochor lahtz eh linoom,
Lahtz eh linoom im oorin.

Each night in our garden
The old willow weeps;
Grief-laden and disconsolate
Weeps my willow tree.

Nah lahlis eh thahrnahg 'sgidz
Vodjirnehre' ahshkhahrhi.
Nah voghboom eh s'rdis tahkhidz
Dahn-chahnk z'rgahnk zoheri.

She cries with bitter anguish
Of the cruel crimes of the world.
She mourns with sorrowful heart
The torment, the wrongs to the victims.

Yev s'rboom eh ahrahvodi
Gouys ahrehve nahzehli
Yur dzahmehrov hec oorenoo
Ahrtzoonknehre piurehghi.

And in the morning
The virgin sun with her golden hair
Wipes away the crystal tears
Of the forlorn, proud willow tree.

Ո Ւ Ռ Ե Ն Ի

ԱՆՈՒՇԱՎԱՆ ԵՒ ՂԵՒՈՆՎԵԱՆ

Ամէն գիշեր մեր պարտիզում
Լալկան ուռին, ծեր ուռին
Վշտատուր լաց է լինում,
Լաց է լինում իմ ուռին:
Նա լալիս է գառնակակիծ
Ոճիւնները աշխարհի:
Նա ողբում է սրտի թախիծ
Տանջանք, դրկանք զոհերի:
Եւ սրբում է առաւօտի
Կոյս արեւը նազելի
Իւր ծամերով չէք ուռնու
Արցունքները բիւրեղի:

Band 4

GALI YERK

Komitas Vartabed
(1869-1935)

Horo lo-lo-lo-lo-lo!
Ari, ari, keh madagh
Ho, yehze djan
Ho rovel ho, ho rovel ho!
Ha gal ara mahn ara
Ho yehze djan
Ho rovel ho, ho rovel ho!

Horo lo-lo-lo-lo-lo!
Come, come, my life to thee!
Ho! my dear ox, ho, again, ho!
Ha! tread the threshing-floor,
Ho, dear ox,
Ho, again ho, ho, again ho!

(Komitas Vartabed, who received his formal music education at the Berlin Conservatory, is the foremost scholar of the Armenian folk song. He gathered hundreds of songs from the lips of the peasants during his travels in Armenia. As music instructor of the Kevorkian Seminary in Etchmiadzin, Armenia, where he was ordained in 1893, Father Komitas heard folk songs from the students who came from all the provinces. In "Gali Yerk" he has combined three short working songs. Villagers gather in the threshing area with their bundles of wheat. Sharing threshing-sled and oxen, the peasants sing to their oxen: "Come, Siroon, come, Dogahn, come, Sevo." (Tenor solo by Ashod Jelalian)

Hashane darmahn ara,
Brehreh hom breh!
Breh ho djan!
Hol ara yezo! djan ahber djan, ho!
Dohl ara yehzo, djan ahber!
Theh! Siroon, yehl, yehl, yehl, yehl,
Theh! Dogahn, yehl, yehl, yehl, yehl,
Theh! Sehvo, yehl, yehl, yehl, ho!

Thresh the wheat! Beat out the chaff!
Brehreh hom breh,
Breh ho djan!
Draw the threshing sled, my ox,
O brother dear!
Turn about, my ox, O brother dear!
Come, pretty one, onward,
Come, robust one, forward,
Come, black one, forward, ho!
Follow the path, dear buffalo
Holel, holel, holel, holel, ho!

Hol ara comesh djan
Dohl ara comesh djan
Dohl ara comesh djan ho!
Holel, holel, holel, holel, ho!

Hahshane darmahn ara,
Brehreh hom breh!
Brehreh djan!
Hol ara ake djan ahber djan, ho!
Dohl ara ake*, djan ahber!

Thresh the wheat! Beat out the chaff!
Brehreh hom breh.
Brehreh djan!
Tread out the wheat anew, O brother dear
Turn about, my ox, O brother dear!

Theh! Siroon, yehl, yehl, yehl, yehl
Theh! Dogahn, yehl, yehl, yehl, yehl
Theh! Sehvo, yehl, yehl, yehl, yehl, ho!

Come, Siroon, onward!
Come, Dogahn, forward,
Come, Sehvo, forward, ho!

ԿԱԼԻ ԵՐԳ
ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԳԱՊԵՏ

Հօ՛, սօ՛լ - օ - լօ՛ - լօ՛ - լօ՛ - լօ՛
Ա՛րի, ա՛րի քե՛ մատաղ, չօ՛ կար ջա՛ն
Հօ՛, սօ՛վելի, չօ՛, չօ՛, սօ՛վելի, չօ՛:
Հա՛, կա՛լ արա, մա՛ն արա, չօ՛, կ՛ար ջա՛ն,
Հօ՛, սօ՛վելի, չօ՛, չօ՛, սօ՛վելի չօ՛:
Հա՛անր դարձան արա,
Պո՛կ՛ րէ, չօ՛մ, սո՛կ՛, սո՛կ չօ ջա՛ն:
Հօ՛լ արա կօ, ջա՛ն, ա՛րեր ջա՛ն չօ՛,
Տօլ արա կօ, ջա՛ն արեր

Գ՛կ՛, սի՛րոն, կ՛լ, կ՛լ, կ՛լ, կ՛լ:
Գ՛կ՛, սո՛կա՛ն, կ՛լ, կ՛լ, կ՛լ, կ՛լ,
Գ՛կ՛, սե՛ւօ՛, կ՛լ, կ՛լ, կ՛լ, կ՛լ, չօ՛:

Հօ՛լ արա դո՛մէլ ջա՛ն, սօ՛լ արա դո՛մէլ ջա՛ն
Տօ՛լ արա դո՛մէլ ջա՛ն, չօ՛:
Հօ՛վելի, չօ՛վելի, չօ՛վելի, չօ՛վելի, չօ՛:
Հա՛անր դարձան արա:
Պո՛կ՛ րէ չօ՛մ սո՛կ՛, սո՛կ րէ ջա՛ն:
Հօ՛լ արա կար, ջա՛ն արեր ջա՛ն, չօ՛:
Տօ՛լ արա կար, ջա՛ն արեր:
Գ՛կ՛, սի՛րոն, կ՛լ, կ՛լ, կ՛լ, կ՛լ:
Գ՛կ՛, սո՛կան, կ՛լ, կ՛լ, կ՛լ, կ՛լ:
Գ՛կ՛, սե՛ւօ, կ՛լ, կ՛լ, կ՛լ, կ՛լ, չօ՛:

Band 5

HAYR MER - THE LORD'S PRAYER M. Ekmalian

(The Ekmalian and Komitas Masses are the two most extensively sung in Armenian churches throughout the world. Both have adhered to the traditional Armenian music. The former setting is more harmonic, whereas the latter is contrapuntal in style.)

Hayr mer vor hergins es,
Soorb yeghitzi anoon koh.
Yegestzeh arkayootiun koh,
Yeghitzin gamk koh vorbes hergins yev hergri.
zHatz mer hanabazorth door mez aysor.
Togh mez 'z bardis mer vorbes yev mek
Toghoomk merotz bardabanatz.
Yev mi danir zmez i portzootiun,
Ayl p'rgyah i chareh.

Our Father, who art in heaven
Hallowed be Thy name.
Thy kingdom come
Thy will be done on earth as it is in heaven.
Give us this day our daily bread,
And forgive us our trespasses as we
Forgive those who trespass against us
And lead us not into temptation
But deliver us from evil.

ՀԱՅՐ ՄԵՐ
ՄԱԿԱՐ ԵԿՄԱԼԻԱՆ

Հայր մեր որ յերկինս ես,
Սուրբ կղեցի անուն քո.
Եկեաց արքայութիւն քո.
Եղիցին կամք քո որպէս յերկինս եւ յերկրի.
Ձնաց մեր հանապարդ տուր մեզ աշօր.
Թող մեզ զպարտիս մեր, որպէս եւ մեք
Թողու՛ք մերոյ պարտապանաց.
Եւ մի տանիր զմեզ ի փորձութիւն,
Այլ փրկեա ի շարէ:

Band 6

KH'NTRESTZOOK HAVADOV - GETSO DER Alan Hovhaness
(1910 -)

(Alan Hovhaness has made use of the ancient Armenian modes in many of his larger works. Unlike the greatest part of his original compositions, he has taken these two prayers directly from the liturgy and arranged them for solo and three equal voices.)

Kh'ntrestzook havadov miyabanootiamp i Diarneh,
Zi zoghormootian 'zsh'norhs yur
Arastzeh i verah mer
Dern ahmenagahl getzoostzeh yev voghormestzi.

Let us beseech the Lord with faith and in one accord
That He may extend to us the grace of His mercy.
May the Lord Almighty save us and have mercy upon us.
Save us, O Lord, and be merciful.

Getzo Der yev voghormia.

ԽՆԴՐԵՍՑՈՒՔ ՀԱԿԱՏՈՎ
ԱԼԱՆ ՅՈՎՀԱՆԵՍ

Խնդրեսցուք հաւատով
Միարանութեամբ ի Տեսանէ,
Ձի զողորմութեան զշնորհս իւր
Արասցէ ի վերայ մեր,
Տէրն Ամենակալ, կեցուցչէ եւ ողորմեցի:
Կեցո՛՛՛՛՛ Տէր եւ ողորմեա:

Band 7 MIAYN SOORB, MIAYN DER Alan Hovhaness
(Bass passages by Jacob Baboian and Misak Pahigian)

Miayn Soorp, Miayn Der,
Hisoos Chrisdos i pahrs AsdoodHor, Amen.

Thou only art holy; Thou only Lord,
Jesus Christ, in the glory of God, the Father, Amen.

ՄԻԱՅՆ ՍՈՒՐԲ, ՄԻԱՅՆ ՏԷՐ
ԱԼԱՆ ՅՈՎՀԱՆԵՍ

Միայն Սուրբ, Միայն Տէր,
Յիսուս Քրիստոս, ի Փառս Աստուծոյ Հօր.
Ամէն:

HISHESTZOOK I CISHERI

Komitas Vartabed
(1869-1935)

(From the night services, a prayer, the first of the seven canonical hours
written in the thirteenth century by Nerses the Gracious.)
(Soprano passage by Varsenne Kechichian)

Hishestzook i cisheri zanoon koh, der!
B'khestzen sirdk mer zban bari
Yev lezook mer badmestzen zcordz yergnavor tacavorid.

Zartik! Pahrk im, zartik
Yev yes zartiyats aravodootz, alleluia.

Zartir, nter n'nches,
Der, mi merjher zmez isbar.
Zartootsialks i zbaghmaneh cisherayin hancsdeneh.
Havidians havidenits, amen. Amen alleluia.

Let us at night be mindful of Thy name, O Lord!
Let good words spring from our hearts
And let our tongues praise Thy deeds, O heavenly King.

Awake, O glory, wake to the morning, alleluia.

Awake! Why dost Thou sleep, O Lord?
Forget us nevermore, who have awakened
From nocturnal rest.
Forever and ever, amen. Amen, alleluia.

ՅԻՇԵՍՏՈՒՔ Ի ԳԻՇԵՐԻ

ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐՏԱՎԵԸՏ

Յիշեստուք ի գիշերի, գանձուն քո Տէր.
Բրդիւնայն սիրտք մեր գրան բարի.
Եւ լեզուք մեր պատմեցեն զգործս երկնուոր թագաւորիդ :

Չարթիք, վառք իմ, զարթիք
Եւ ես զարթեալց առաւօտուց, այլչուխա :
Չարթիք, բնդլ՞ր ննջես, Տէր, մի՛ մերժեր զմեզ խաղա :

Չարթուցեալքս ի գրողմանէ գիշերային Տանգրտանէ :
Յամբանանս, յախաննից, Ամէն, Այլչուխա :

SIDE B Band 1

YAR DJAN, ARI -- ES OR OORBAT EH

Komitas Vartabed

(Three folk tunes of contrasting mood are combined by Komitas Vartabed
to make a charming song. Especially effective are the soprano and tenor
voices in contrary motion in "Djoor goocah" imitative of water drops falling
from mountains high.)

Yar djan, ari! Thoo mi arni en d'ghin.
Teh vor ahrnes yerek orvah hars elnis
Vooy! Yaro djan!

Es or oorbat eh bahs eh,
Deh, heh znke znke, deh, heh, djan!
Srdik ahrdzateh tas eh.

Djoor goocah verin saren,
Saren, sarn olorek'n. e
Ge tahpi marmar karen,
Gaht gaht dzorelen.

Srdik dekhoor me mnah,
Deh, heh znke znke, deh, heh, djan!
Ashkhar martoo chi mena,
Deh, heh, znke znke, deh, heh, djan!

My love, my soul, come,
Do not take him to wed.
For if thou dost
May thou be a bride for but three days!
Alas! Yaro djan!

Today is Friday, the day of fasting,
Deh, heh, znke znke, deh, heh, djan.
My heart is a silver cup,
Deh, heh, znke znke deh, heh, djan.

Waters from the high mountain flow,
Winding round the mountain,
Rippling down the marble rock,
Falling drop by drop.

Little heart, stay not sad,
Deh, heh, znke znke deh, heh, djan!
The world for no one doth remain!
Deh, heh, znke znke deh, heh, djan!

ԵԱՐ ԶԱՆ ԱՐԻ

ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐՏԱՎԵԸՏ

Եա՛ր Զան, արի
Էս օր, Ուրբաթ է պատ է
Եա՛ր Զան, արի, դու մի տանի կն աղին,
Թէ որ տանես, երեք օրուայ չարս բլիխա :
Վա՛ր՛, Եարօ Զան :
Էս օր ուրբաթ է պատ է,

Դէ՛ չէ՛ գրնդր, գրնդր, դէ՛ չէ՛ Զա՛ն,
Սրբաթիկ արծաթիկ թաս է,
Դէ՛ չէ՛ գրնդր, գրնդր, դէ՛ չէ՛ Զա՛ն :
Ջուր կուգայ վերին սարէն,
Սարէն, սարն սրբելէն,
Կր թափի մարմար քարէն,
Կաթ - կաթ ծորելէն :
Սրբաթիկ, տխուր մի՛ մնա :
Աշխարհ մարդու չի մնա :

(A poor man's boast.)

Hinc edz oonem, ool edzerov,
Y-li-li, di-li-li
Gaht ge g'tem b'ghindsnerov,
Y-li-li, di-li-li.

Sehr ge chapem gali chahpov,
Y-li-li, di-li-li.
Yegh ge hanem l've d'gov,
Y-li-li, di-li-li.

Zar! znke, zar, znke, togh znka!
Barenk cisher loosngah.
Ehli bare' bol'rav,
Yare's michin mol'rav.

Five goats have I -- five kids and goats.
Y-li-li, di-li-li.
Cauldrons of milk do they yield,
Y-li-li, di-li-li.

Cream do I measure by the gallon,
And butter to fill a thimble!

Zar! znke, zar, znke ring out!
Let us dance tonight in the moonlight
Once again does the dance swing round,
Round my twirling sweetheart.

ՀԻՆԳ ԷԾ ՈՒՆԵՄ. ԶԱՐ ԶՆԿԷ

ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐՎԱՐՏԵԸ

Հինգ էձ ունեմ, ուլ էձերով,
Ի լի լի, զի լի լի:
Կաճ կը կրթեմ, պղինձներով,
Ի լի լի, զի լի լի:
Սևը կը չափեմ կալի չափով,
Ի լի լի, զի լի լի:
Եղ կը չանեմ լուի սրկով,
Ի լի լի, զի լի լի:
Զա՛ր զր՛նգը, զա՛ր զր՛նգը թո՛ղ զրնդայ
Պարենք զի՛նք լուսրնկայ,
Էլի պարը բոլորու:
Եարս միջին մայրու:

Band 3

THOON ES IM SRDI SERE

Garo Zakarian
(1893 -)

(Zakarian, like Der-Ghevontian and Melikian, has composed and arranged many popular choral works which come to us from present-day Armenia.)
(Soprano solo by Mary Alemian)

Thoon mahn goocas veri veri
Gueragn enger sird's geri,
Nahnith asa minn el beri,
Kez ghoorban em esthin ari,
Khayir intz mi charchari.

Thoon es im srdi sere
Thoon es im theghn oo djare
Thoon es im theghn oo djare.

Thoo siroon es chinar boyov
Hanth gue c'nas yerik oo daghov
C'nank hanthe oo seyr ahnenk,
Gaini seyr ahnem seyr ahnem,
Boyith heyran em heyran em.

Thoon es im srdi sere,
Thoon es im theghn oo djare,
Thoon es im theghn oo djare.

When I see thee proudly walking by, my heart burns.
I pray thee, come near. Spare me, do not torment me.

Thou art my heart's true love.
Thou are my balm, my remedy,
Thou art my love.

Thou art handsome, tall as a plane tree. I gaze
upon thee with yearning as thou goest to the fields
with a song on thy lips.

Thou art my heart's true love.
Thou art my balm, my remedy,
Thou art my love.

ԴՈՒ ԵՍ ԻՄ ՍՐՏԻ ՍԷՐԷ

ԿԱՐՕ ԶԱԳԱՐԵԱՆ

Դուն ման կուգաս վերի վերի,
Կրակն ընկեր սիրտս կերի,
Նանիկ սաս մինն էլ բերի,
Քեզ զուրբան եմ, կողին արի,
Խնայիր ինձ, մի չարարի:

Դուն ես իմ սրտի սէրը,
Դուն ես իմ գեղն ու ճարը,
Դուն ես իմ գեղն ու ճարը:

Դու սիրուն ես շինար բոյով,
Հանգ կը գնաս երգ ու աղբով,
Գնանք ճանդը ու սեյր անենք,
Կայնի սեյր անեմ, սեյր անեմ,
Բոյիկ չէլբան եմ, չէլբան եմ:

Դուն ես իմ սրտի սէրը,
Դուն ես իմ գեղն ու ճարը,
Դուն ես իմ գեղն ու ճարը:

Band 4

NARO DJAN - DOON EM SHINEH

Barsegh Ganatchian
(1888 -)

(Naro Djan is a well-known folk song from the region of Van. Ganatchian, composer and conductor of choral and instrumental groups in the Middle East, was an outstanding pupil of Komitas Vartabed. Like his teacher, Ganatchian has combined here two songs of contrasting mood.)

Naro, Naro, Naro djan,
Naro, mazerd en mrjan,
Anoosh tzenov, djan aghchig
Naro, Naro, Naro djan
Koh horn ahsa ki dah zig,
Naro, dzamerth en mrjan.

Naro, Naro, Naro djan,
Tzenovth arir ints vehran.
Im khern zi tahng gi bahch,
Naro, Naro, Naro djan,
Dayma marthoo chi dzakheh,
Naro, mazerth en mirjan.

Naro, Naro, Naro djan,
Elnenk sarere seyran.

Halal eh, djan laleh
Halal eh, djan laleh.

Doon em shineh cedi beran,
Veren taler chookhd em keran.
Masah es deghts ahni dziran,
Vor chi mnas v'r ko khor dan.
Mogah shoogen len oo ergen,
Chookhd em jahil gerten giken.

Halal eh, djan laleh!
Naro, Naro, Naro dear,
Naro, with hair of amber,

Sweet-voiced girl, my very soul,
Would your father give thee to me?
Yaro, Yaro, Yaro djan,
Thy voice fills me with sadness.
My father guards me like a treasure
And would not easily have me wed thee!
Naro, Naro, Naro djan,
Come, look upon those beautiful hills.

Halal eh, djan laleh!
Halal eh, djan laleh!

A house have I built by the river,
A pair of rafters set aloft.
Do not declare this one is a peach and
that an apricot
Lest thou remain a maid in thy father's
house forever!
Halal eh, djan laleh!

A pair of youths walk up and down
The broad long streets of Mogk.
Halal eh, djan laleh!

ՆԱՐՈ ԶԱՆ - ՏՈՒՆ ԵՄ ՇԻՆԷ

ԲԱՐՍԵՂ ԿԱՆԱԶԵԱՆ

Նարո, Նարո, Նարո ջան,
Նարո, մազերդ էն մրջան,

Անուշ ձեռով, ջան աղջիկ
Նարո, Նարո, Նարո ջան
Քո հորն սաս քի, սայ զիկ,
Նարո, ծամերդ էն մրջան:

Նարո, Նարո, Նարո ջան,
Ձեռովդ արիւր ինձ վերան,

Իմ խերն դի թանկ կի պահէ,
Նարո, Նարո, Նարո ջան,
Տայմա մարդու չի ծախէ,
Նարո, ծամերդ էն մրջան:

Նարո, Նարո, Նարո ջան
Էլնենք սարերը սեյրան:

Հա՛ լա լէ, ջան լա՛ լէ
Հա՛ լա լէ, ջան լա՛ լէ:

Տուն եմ շինէ գետի բերան,
Վրէն թայեր ջուխտ բո՞ գերան
Մասա՛ կս դեղձ, ա՛ն ի ծիրան,
Որ չի մնաս վրը քո խոր տան,

Մոկայ չուկէն լին ու կրկէն
Ձուխտ բո՞ ջահել կերթէն կիքէն:
Հա՛ լա լէ, ջան լա՛ լէ:

Band 5

ZINCH OO ZINCH
A dance song from the region of Van

Grikor Suni
(1876-1939)

(Zinch oo Zinch is based on a dance song from the region of Van. Suni has composed for instrument and solo and choral voice; has conducted the Symphony Orchestra at Tiflis, Georgia and conducted Armenian choral groups in several major cities in the United States)

Zinch oo zinch dahm loghvorchoon
Zomah, zomah er,
Zim lahchahg dahm loghvorchoon,
Komah, Komah er.

Voch eh ar voch havnetsahv
Voch eh hahn dzamgahb dzoven.

Khosh baghin z'ncz ncalen
Sahnahm gakahv ir booyh thrav,
Dzameroo dzanrootenen
Dzamgahb gdrav dzovni ingav.

Hai! zim vzi vznotz guidahm
Teh khanah dzamteln i dzoven,
Loghvari meg leh yes em,
Chem khanah dzamteln i dzoven.

Zinch oo zinch dahm loghvorchoon
Zomah, zomah er.
Loosnag cisher bahc me dvi
Komah, komah er.
Hed eh ar, hed haventsav
Hed eh hahn dzamgahb dzoven.

Yahr oonem, yahr yahr oonem,
Khntsor oonem gdzadz ah,
Yahr, oonem, yahr yahr oonem,
Chors bolorn ardtardz ah,

Aghbers oozets che dvi,
Ahn im yahri gdzadz ah.

What, oh what should I offer the swimmer
For my hair ribbon which broke and fell into the lake?

I'll offer you my sash...my shawl..
Or a kiss in the moonlight.

ԶԻՆՉ ՈՒ ԶԻՆՉ

ԳՐԻԳՈՐ ՍՈՒՆԻ

Զինչ ու զինչ սամ լոգհորչուն
Զամա, զամա էր,

Զիմ լաչահ սամ լոգհորչուն
Բոմա, բոմա էր:

Ոչ կաս, ոչ հաւնեցաւ
Ոչ կհան ծամկապ ծովէն:

Խոչ բաղին զընդ զընդալէն
Սանամ կարաւ իր բոյն զբաւ
Մամերու ծանրութենէն
Մամկապ կրարաւ ծովնի ինկաւ
Հայ զիմ վրդի վրդոց կիտամ
Թէ խանա ծամթէն ի ծովէն.
Լոգհորի մէկէ կս եմ
Զեմ խանա ծամթէն ի ծովէն:

Զինչ ու զինչ սամ լոգհորչուն
Զամա, զամա էր.

Լուսնակ զիչեր պապ մը սուի.
Բոմա, բոմա էր:

Յեա կաս, յեա հաւնեցաւ
Յեա կհան ծամկապ, ծովէն.

Եար ունեմ, եար եար ունեմ
Խնձոր ունեմ կրծած ա
Եար ունեմ, եար եար ունեմ
Զորս բոլորն արծրթած ա
Ազրերս ուղեց չը տուի
Ասի եարի կրծած ա:

(This excerpt from the "Nuptial Songs" typifies the reverence and sincerity with which Komitas Vartabed treats the Armenian folk song.)

Mer takvorn er khatch
Hayots khatch oo mach
Besagn er garmir
Arevn er ganatch.

Our king (bridgroom) is pure,
True as the Armenian cross,
His crown is golden
And verdant his youth.

Mer takvorn er khatch
Khachvar khach oo mach
Dsioukn er hreghen,
Takvorn er vren.

Our king is pure,
True as our blazing cross,
He approaches now
On his fiery horse.

Band 7

DZIRANI DZAR

Komitas Vartabed

("Dzirani Dzar" was dedicated to the beloved Armenian singer, Armenag Shah-Mooradian, who was one of the first to introduce Komitas Vartabed's works in concerts throughout Europe and America.)
(Soprano solo by Varsenne Kechichian)

Dzirani dzar, bar mi da, vai,
Jeghnerd irar mi da, vai,
Ahmen mech'd mahn calis,
Tsavers irar mi da.

O apricot tree, give no fruit, vai!
Do not sway, do not arouse my sorrow
Each time I walk beneath thy branches.

Ha, dvek hed dvek,
Sarern hovn engav,
Srdis khntoomn dzovn engav.
Hov, hov, hovn engav,
Srdis khntoomn dzovn engav.

Oh, return, return my love to me,
The winds are sighing in the mountains
While from my heart, laughter
Has fallen to the sea!

Ծ Ի Ր Ա Ն Ի Ծ Ա Ռ

ԿՈՄԻՏԱՅԻ ՎԱՐՏԱԲԵԴԵՏ

Մեր արքայի ծառ, բար մի տա, վա՛յ
ճիցնեց իրար մի տա, վա՛յ:
Ամէն մէջից մահ գալիս
Յաւերս իրար մի տայ:
Հա՛, տակք, լեռ տակք
Սարերն հովն ընկաւ
Սրտիս խնկումն ծովն ընկաւ:
Հո՛վ, հո՛վ, հովն ընկաւ
Սրտիս խնկումն ծովն ընկաւ:

Band 8

CAROON A

Komitas Vartabed

("Caroon A", "It Is Spring, and "Loosnagn Anoosh", "The Moonlight Sweet", though brief, are rich in beauty and depth of feeling in two very different ways. "Caroon A" is sad and bitter; "Loosnagn" is a tranquil nocturne.)

Caroon a tsoon a ahrel,
Im yarn intsnitz a sareh
Vai leh, leh, vai leh leh,
Vai leh, leh, leh leh leh.
Akh chornah vai tormi chahr
marthoo lezoon.

It is spring, yet it snows,
My beloved from me has turned away, cold.
Vai leh leh, vai leh leh,
Vai leh leh, leh leh leh,
Ah, may the tongues of the evil
shrivel up!

Kahmin p'choom ah bagh, bagh,
Lerth oo toks ahnoom ah dagh.

The wind blows cold, cold,
Yet my heart burns....

Գ Ա Ր Ո Ւ Ն Ա

ԿՈՄԻՏԱՅԻ ՎԱՐՏԱԲԵԴԵՏ

Գարուն ա, ձուն ա արեւ՝
Իմ հարն խնկնից ա սասել,
Վայ լէ լէ, վայ լէ լէ, վայ լէ, լէ, լէ, լէ.
Քամին փչում ա սրայ, սրայ՝
Լերդ ա թորս տնում ա սուղ:
Վայ լէ լէ:

(Tenor solo by Ashod Jelalian)

Loosnagn anoosh, hovn anoosh,
Vai leh leh leh, leh,
Vai lo lo lo lo.

Shinahgahni koon'n anoosh
Thahshder tsorer mntcher en,
Tch'rer culclahn tsen'n anoosh.

The moonlight shines... so sweet,
Vai leh leh leh leh,
Vai lo lo lo lo

The breeze blows... so sweet,

The peasant slumbers... so sweet,
The fields, the dales are silent,
The brook babbles... so sweet.

ԼՈՒՍՆԱԿՆ ԱՆՈՒՇ
ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԳՎԱԳԵՏ

Լուսնակն անուշ, հովն անուշ.
Վա՛յ Լե՛, Լե՛, Լե՛ Լե՛,
Վա՛յ Լո՛, Լո՛, Լո՛, Լո՛.
Շինականի քունն անուշ.
Դաշտեր ձորեր մրնչեր են.
Ջրեր զլլլան՝ ձկնն անուշ:

SOORB zASDVADZADZIN'N
Feast Day Hymn of Christmas

Komitas Vartabed

(All of the sacred songs of the Armenian Church are sung to this day in
the classical Armenian language -- Crapar.)

Soorb zAsdvadzadzin'n orhnootiamb medzatsootsanemk.
Avedavor hreshdahg avedaraner
Zdznyal prgich i srboh goosen,
Pahrk Hor, yev Vordvoh, yev Hocvooy'n srboh,
Azhm yev mishd, yev havidiants havidenits, amen.
Ahseh, oorakh ler, bergryalth,
Kahnzi der derants eh 'nth kez.

Let us with blessings magnify the holy birthgiver of God.
The angel of glad tidings announced
The Saviour born of the Holy Virgin,
Glory to the Father, and to the Son, and to the Holy Spirit,
Now, and forever and ever, amen, saying,
Rejoice, Thou highly favoured
For the Lord of Lords is with Thee.

OV ZARMANALI - AYSOR TSAYN'N HAIRAGAN
A Baptismal Hymn

Komitas Vartabed

(Solo voice: Araxi Pahigian)

Ov zarmanali khorhoorth ays medz haydnyal
Ararichn Asdvadz i Horthanan yegyal.
Ced, mi zarhoorir, koh ararichn em yes,
Yegyal megrdim yev levanam 'zmeghs.

O wondrous and great mystery made manifest!
God our Creator is come to the Jordan.
River, fear not, thy Creator am I,
And have come to baptize and wash away sins.

Aysor tsayn'n hairagan
Hergnits ichyal hajoyagan
Siretseloh Vorthoh vgah,
Ay horthoreh, ced, horthoreh, ced Horthanan
Horthoragan tsayniv yercer medz Garabed, Hovhannes.

Today the voice of the Father
Descended from Heaven, well-pleased,
The Witness of the beloved Son.
Exhort O river, exhort, O river Jordan,
With exultant voice, sang the great Fore-runner, John.

Ո՛Վ ԶԱՐՄԱՆԱԼԻ
ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԳՎԱԳԵՏ

Ո՛վ զարմանալի խորհուրդ այս մեծ յայտնեալ,
Արարիչն Աստուած ի Յորդանան եկեալ:
Գեա, մի զարհուրիր, քո Արարիչն եմ ես,
Եկեալ մկրտիմ եւ լուանամ զմեզս: